

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Волинський національний університет імені Лесі Українки
Освітня програма	37570 Науки про Землю
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	103 Науки про Землю

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

23.03.2021 р.

Справа № 0866(ПГ2)/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 10 "Природничі науки" у складі:

Оксана Білоус – головуєчий,
Грановська Людмила Миколаївна,
Дмитрів Григорій Степанович,
Запотоцький Сергій Петрович,
Заячук Мирослав Дмитрович,
Ігор Коваленко,
Максименко Надія Василівна,
Олександр Голуб,
Погребняк Володимир Григорович,
Сонько Сергій Петрович,
Трохимчук Андрій Дмитрович,
Тяпкін Олег Костянтинович,

за участі запрошених осіб:

Фесюк В.О. - гарант ОНП – представник ЗВО,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Волинський національний університет імені Лесі Українки
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	37570
Назва ОП	Науки про Землю
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	103 Науки про Землю
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 7, Проти – 4

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

ОНП програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають цілям закладу та його місії, відображеній у Стратегії розвитку з якою можна ознайомитися за посиланням <https://vnu.edu.ua/uk/strategiya-rozvitku-volynskogonacionalnogo-universitetu-imeni-lesi-ukrainki>

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

ОНП затверджена у 2016 році. Зараз на сайті ЗВО присутні ОНП, затверджені у 2016 і 2020 роках. Остання затверджена 23.06.2020 р., але у період проведення акредитації (30.11–02.12.2020 р.) експертній групі був наданий (див. відомості про самооцінювання) дещо відмінний варіант цієї програми (без відповідних підписів та печатки). Інформація про публічне обговорення ОНП з підготовки доктора філософії з урахуванням пропозицій стейкхолдерів та заінтересованих сторін у період 2016-19 рр. відсутня. Позиції здобувачів, НПП та роботодавців розпочали враховуватись шляхом їх участі в обговоренні та корегуванні ОНП на засіданнях кафедри фізичної географії лише у 2019-2020 рр. У результаті в 2020 р. внесено деякі зміни у зміст обов'язкових дисциплін, розширено перелік вибіркового дисциплін, а деякі вибіркові дисципліни (присутні у ОНП, затвердженої у 2016 р.) перенесено до циклу обов'язкових, збільшено обсяг кредитів за ОНП (з 49 до 55)

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Зміст освітніх компонентів ОНП дозволяє здобувачам вищої освіти набути навичок та вмінь, що забезпечують їх конкурентоспроможність переважно в екологічній та географічній галузі. Для врахування галузевого контексту ОНП фокусувалась саме на сучасних потребах географічної науки. Але при цьому залишилось не врахованим те, що у 2017 р. відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01.02.2017 р. № 53 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53-2017-%D0%BF#Text>) до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти було внесено спеціальність 106 - Географія, а зміст спеціальності 103 - Науки про Землю у цій редакції змінився й «передбачає вивчення складу і будови Землі, у тому числі геологію, геофізику, мінералогію, геохімію, вулканологію, сейсмологію та інші фізичні науки про Землю, метеорологію та інші атмосферні науки (включаючи кліматичні дослідження), гідрологію, океанологію». Переважно регіональний контекст ОНП підтверджується тематикою дисертаційних досліджень, більшість яких спрямована на вирішення суспільно-географічних та екологічних проблем Волинської області. При формуванні цілей та ПРН в ОНП враховано досвід провідних вітчизняних та закордонних (виключно польських) університетів.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Стандарт за третім рівнем вищої освіти за спеціальністю 103 - Науки про Землю відсутній, але існує проект цього стандарту. Зміст ОНП в цілому відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг ОНП 2016 р. – 49 кредитів ЄКТС (з яких вибіркові компоненти - 30,6%) та 2020 р. – 55 кредитів ЄКТС (з яких вибіркові компоненти - 27,3%) відповідає вимогам законодавства та Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах). Але при цьому слід зазначити, що у РНП «Іноземна мова» відсутні теми з фаху, що унеможлиблює поглиблення мовних компетентностей зі спеціальності 103 – Науки про Землю та обмежує здобуття навичок щодо представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Зміст ОНП в частині тих освітніх компонентів, які забезпечують здобуття глибинних знань зі спеціальності 103 - Науки про Землю, має чітку орієнтацію на підготовку фахівців за географічним напрямом. В описі ОНП 2016 р. відсутня схема логічної послідовності вивчення компонентів освітньо-наукової програми, однак аналіз навчального плану дозволяє констатувати, що структурно-логічна схема освітніх компонентів сформована від базових загальнонаукових до фахових дисциплін та завершується спеціалізованими дисциплінами, що дозволяють здобути як фахові знання, так і універсальні навички дослідника (що знайшло своє відображення в описі ОНП 2020 р.). Також в описі ОНП 2016 р. відсутня матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми, що унеможлиблює повний аналіз цієї відповідності. В описі ОНП 2020 р. ця проблема усунена.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст ОНП (2016 р. та 2020 р.) не відповідає предметній області спеціальності 103 – Науки про Землю, об'єктом вивчення якої є природні та антропогенні об'єкти та процеси у геосферах у взаємозв'язку, перетвореннях і розвитку в просторі та часі. Для отримання необхідних здобувачам глибинних знань зі спеціальності 103 - Науки про Землю в ОНП передбачено викладання фахових дисциплін (як обов'язкових, так і значною частиною вибіркових) однак зміст більшості з цих дисциплін відповідає предметній області спеціальності 106 – Географія, яка згідно Постанови КМУ від 29.04.2015 р. № 266) була частиною наук про Землю. Однак постановою КМУ від 01.02.2017 р. № 53 внесено зміни, відповідно до яких географічна складова спеціальності 103 – Науки про Землю було віднесено до самостійної окремої спеціальності 106 - Географія.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Вибіркові дисципліни ОНП поділені на декілька складових. Перша включає дисципліни, що повинні забезпечувати набуття глибинних знань зі спеціальності 103 – Науки про Землю, з яких здобувач обирає дисципліни із запропонованого переліку (вибіркові дисципліни), друга складова включає дисципліни, що забезпечують загальнонаукові компетентності. При цьому вибіркові дисципліни, рекомендовані для вивчення в наступному навчальному році, повинні формуватись у відповідний, який розміщується на сайті аспірантури ЗВО до 01 грудня поточного навчального року. Але під час проведення акредитаційної експертизи (30.11-02.20 р.) такого каталогу на сайті розміщено не було. Наразі інформація про вибіркові навчальні дисципліни професійної підготовки (ОНП 2020 р) існує на сайті аспірантури ЗВО у вигляді лише переліку їх назв без будь-яких відомостей стосовно робочих програм чи силабусів.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

У ОНП практична підготовка реалізується у формі педагогічної практики, на яку відведено лише 2 кредити ЄКТС що суттєво менше ніж у інших провідних університетах України.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Відповідність даному підкритерію підтверджено у звіті ЕГ.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт відсутній

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Обсяг ОНП складає 49 кредитів ЄКТС (2016 р.) і 55 кредитів ЄКТС (2020 р.) та відповідає нормативним вимогам. Розподіл кредитів ЄКТС за навчальними дисциплінами програми не повною мірою забезпечує набуття необхідних компетентностей та програмних результатів навчання у співвідношенні, яке відповідає цілям ОНП. Перелік навчальних дисциплін потребує корегування щодо відповідності предметній області спеціальності 103 - Науки про Землю, посилення та збільшення обсягу геолого-геофізичної та гідрометеорологічної складової змістовної частини ОНП.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

ОНП та навчальний план не передбачає підготовку за дуальною формою.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Відповідність даному підкритерію підтверджено у звіті ЕГ.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Незважаючи на те, що на сайті ЗВО зазначено, що вступний іспит зі спеціальності повинен бути в обсязі стандарту вищої освіти магістра з відповідної спеціальності, програму вступного іспиту на ОНП «Науки про Землю» складено виключно за суто географічною навчальною дисципліною «Соціально-економічні проблеми малих міст», тому вона не відображає зміст та цілі зазначеної ОНП.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ЗВО визначені чіткі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, що регулюється Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_poriadok_realizatsii_prava_na_akademichnu_mobilnist.pdf). Здобувачі даної ОНП поінформовані з цих питань, однак вони не скористались існуючими можливостями і досвід перезарахування кредитів, отриманих в інших ЗВО, відсутній.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ЗВО відсутні правила визнання результатів навчання для здобувачів вищої освіти третього (доктор філософії) рівня. Лише 11.09.2020 р. було розроблено та затверджено Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ЗВО (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2020-12/7c00ef81438ad127bf5767f392c628f1.pdf>), де визначається такий порядок для здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

В цілому зауважень до цього підкритерію немає, але через відсутність регулярного анкетування здобувачів неможливо повністю оцінити їх ставлення до форм та методів навчання і викладання на ОНП.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів ОНП є частково доступною на сайті аспірантури ЗВО. Зокрема тут присутні варіанти ОНП 2016 р. та 2020 р., а також усі робочі програми циклу нормативних дисциплін, які викладаються для усіх спеціальностей (<https://ra.vnu.edu.ua/viddil-aspirantury-i-doktorantury/aspirantura/vstup-do-aspirantury/robochi-navchalni-programy-spetsialnosti/tsykl-normatyvnyh-chastyn/>), але відсутні робочі програми циклу професійної наукової підготовки за цією ОНП: 1) для варіанту 2016 р. – обов'язкових дисциплін, наявні лише їх короткі анотації у описі ОНП (<https://ra.vnu.edu.ua/2016-programy-vybirkovykh-navchalnyh-dystsyplin-103/>), 2) для варіанту 2020 р. – усіх обов'язкових та вибіркових дисциплін (<https://ra.vnu.edu.ua/2019-programy-vybirkovykh-navchalnyh-dystsyplin-103/>)

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Відповідність даному підкритерію підтверджено у звіті ЕГ.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

У період 2016-20 рр. суттєвих оновлень змісту освіти викладачами цієї ОНП на основі сучасних наукових досягнень і практик, зокрема робочих програми дисциплін не зафіксовано. Лише у 2020 р. відбулися суттєві зміни ОНП, у т.ч. введено нові вибіркові дисципліни, хоча окрім назви у самій ОНП на сайті аспірантури ЗВО (<https://ra.vnu.edu.ua/2019-programy-vybirkovykh-navchalnyh-dystsyplin-103/>) відсутня будь-яка інформація про ці освітні компоненти у формі робочих програм чи силабусів. Також при реалізації та оновленні ОНП переважно враховується регіональний аспект досліджень і недостатньо уваги приділяється результатам закордонних досліджень в галузі наук про Землю.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Відповідність даному підкритерію підтверджено у звіті ЕГ.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

В цілому зауважень до цього підкритерію немає, окрім того, що під час атестації здобувачів не відбувається дискусійного обговорення та відповідного консультування з боку «критичної маси» фахівців за обраним напрямом

наукових досліджень.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Стандарт вищої освіти третього освітньо-наукового рівня за спеціальністю 103 - Науки про Землю не затверджено.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Відповідність даному підкритерію підтверджено у звіті ЕГ.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

В частині розробки локальної нормативної бази ЗВО щодо захисту інтелектуальної власності та системи запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів та НПП, а також використанні відповідних спеціальних програм і сервісів зауважень до цього підкритерію немає. Але при цьому в ЗВО недостатньо чітко прописана процедура відповідальності за порушення академічної доброчесності з боку НПП та наукових керівників дисертаційних досліджень здобувачів.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

В цілому зауважень до цього підкритерію немає, але через відсутність регулярного анкетування (опитування) здобувачів на цій ОНП неможливо повністю оцінити їх задоволення рівнем надання знань та професіоналізмом НПП.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Відповідність даному підкритерію підтверджено у звіті ЕГ.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

ЗВО активно залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу за ОНП починаючи з 2019 р. Інформація щодо такого залучення в попередні 2016-18 рр. – відсутня.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Професіонали-практики, експерти галузі та представники роботодавців до проведення аудиторних занять за ОНП на регулярній основі не залучені. Мають місце їх поодинокі нерегулярні лекції та участь у практичних заняттях зі здобувачами.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Відповідність даному підкритерію підтверджено у звіті ЕГ.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Відповідність даному підкритерію підтверджено у звіті ЕГ.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Відповідність даному підкритерію підтверджено у звіті ЕГ.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Відповідність даному підкритерію підтверджено у звіті ЕГ.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Відповідність даному підкритерію підтверджено у звіті ЕГ.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

У ЗВО на достатньому рівні організовано освітню, організаційну, консультативну підтримку здобувачів, але існують деякі проблеми з інформаційною підтримкою здобувачів на цієї ОНП (недостатньою і різною інформацією на різних сайтах ЗВО) з освітніх питань щодо робочих програм як обов'язкових дисциплін циклу професійної наукової підготовки, так і вибіркового, що ускладнює формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

У ЗВО створено умови для реалізації права на освіту особам з порушеннями опорно-рухового апарату (пандуси, ліфт), але існують особи з іншими особливими освітніми потребами (глухі, сліпі тощо), навчання яких потребує інших організаційно-фінансових рішень.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Відповідність даному підкритерію підтверджено у звіті ЕГ.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

У ЗВО розроблено Порядок формування освітніх програм та навчальних планів підготовки фахівців за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями денної та заочної форм навчання (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2020-11/Порядок%20формування%20освітніх%20програм.pdf>). Саме цим порядком, який не враховує усіх особливостей третього (підготовка докторів філософії) рівня регламентуються процедури формування та перегляду ОНП.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як

партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування мають можливість долучитись до процесу перегляду ОНП, але при цьому відсутня інформація (яка може бути підґрунтям цього процесу) щодо систематичного проведення опитувань серед здобувачів стосовно покращення змісту ОНП, задоволеності методами навчання, професіоналізму викладачів, конфліктних ситуацій, корупції тощо.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Роботодавці були активно залучені до процесу перегляду ОНП лише у 2019-20 рр. У період 2016-2019 рр. ОНП не переглядалась.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Відповідність даному підкритерію підтверджено у звіті ЕГ

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Система внутрішнього забезпечення якості освіти в ЗВО перебуває на етапі становлення. ЗВО лише планує розробити чітку процедуру моніторингу, перегляду та оновлення освітніх програм на основі пропозицій стейкхолдерів.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Акредитація первинна

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Культура якості (яка сприяє постійному розвитку освітніх програм та освітньої діяльності за цими програмами) у ЗВО знаходиться лише на етапі становлення: формується та удосконалюється нормативна база, залучаються стейкхолдери, вивчається досвід інших вітчизняних та закордонних університетів стосовно реалізації подібних освітніх програм.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Відповідність даному підкритерію підтверджено у звіті ЕГ.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Відповідність даному підкритерію підтверджено у звіті ЕГ.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На сайті аспірантури ЗВО викладено навчальний план та ОНП «Науки про Землю» 2016р та 2020 р., а також, окремо, усі робочі програми циклу нормативних дисциплін, які викладаються для усіх спеціальностей ЗВО (<https://ra.vnu.edu.ua/viddil-aspirantury-i-doktorantury/aspirantura/vstup-do-aspirantury/robochi-navchalni-programy-spetsialnosti/tsykl-normativnyh-chastyn/>), але відсутні робочі програми циклу професійної наукової підготовки за цією ОНП: 1) для варіанту 2016 р. – обов'язкових дисциплін, наявні лише їх короткі анотації у самій ОНП (<https://ra.vnu.edu.ua/2016-programy-vybirkovyh-navchalnyh-dystsyplin-103/>), 2) для варіанту 2020 р. – усіх обов'язкових та вибіркових дисциплін (<https://ra.vnu.edu.ua/2019-programy-vybirkovyh-navchalnyh-dystsyplin-103/>).

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Зміст ОНП частково відповідає науковим інтересам аспірантів та містить освітні та наукові компоненти для підготовки до дослідницької та викладацької діяльності, однак перелік освітніх компонентів більше відповідає предметній області спеціальності 106 – Географія ніж 103 - Науки про Землю. Освітня складова дозволяє здобути знання переважно з географічного фаху, універсальні навички дослідника, а також набуті педагогічної майстерності викладання дисциплін географічного циклу у ЗВО. Наявний вибірковий блок включає дисципліни поза предметною областю спеціальності 103 – Науки про Землю (більшість з них забезпечують ПРН з географічного фаху) та не дозволяє всім здобувачам здійснити вибір тих освітніх компонентів, що надають відповідну їх науковому дослідженню освітню підтримку.

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

Відповідність даному підкритерію підтверджено у звіті ЕГ.

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

Відповідність даному підкритерію підтверджено у звіті ЕГ.

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

Здобувачі вищої освіти за ОНП мають можливості долучитись до міжнародної академічної спільноти шляхом виступів на міжнародних конференціях (переважно в Україні та Польщі) та публікацій у міжнародних виданнях. Але більшість міжнародних конференцій, в яких беруть участь здобувачі, проведено на території України, тези доповідей та матеріали цих конференцій опубліковано в збірниках українською мовою. Також більшість здобувачів не мають англомовних публікацій і не долучені до світової наукової спільноти. Деякі здобувачі залучені до міжнародних програм підготовки молодих вчених, однак це переважно програми загальнонаукового спрямування.

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Відповідність даному підкритерію підтверджено у звіті ЕГ.

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

У ЗВО розроблена локальна нормативна база щодо дотримання академічної доброчесності в науковій діяльності аспірантів та наукових керівників, у т.ч Етичний кодекс вченого та Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів та НПП. Згідно з цим Положенням, за виявлений у наукових роботах плагіат, передбачена відповідальність у вигляді відмови у допуску здобувачів до захисту дисертації та присудженні наукового ступеня. Проте, за порушення норм даного Положення, санкцій для наукових керівників аспірантів не передбачено.

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рекомендується здійснювати періодичний перегляд ОНП (не рідше ніж раз на рік) із врахуванням рекомендацій всіх стейкхолдерів. Під час наступного оновлення та перегляду ОНП (якщо не буде затверджено стандарт вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем за спеціальністю 103 - Науки про Землю) рекомендується звернути увагу на існуючий проект цього стандарту та зміни, що відбулися під час затвердження нової редакції Національної рамки кваліфікацій Кабінетом Міністрів України 25.06.2020 р. Також рекомендується конкретизувати ПРН відповідно до спеціальності 103 – Науки про Землю, зокрема тих, що стосуються уміння обґрунтовувати необхідність і обсяги експериментальних досліджень; працювати на сучасному обладнанні, обробляти результати експериментів.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рекомендується узгодити відповідність змісту ОНП предметній області спеціальності 103 - Науки про Землю та відкоригувати перелік навчальних дисциплін, що забезпечують фахові компетентності (особливо тих, що забезпечують отримання знань щодо комплексного аналізу стану геосфер, геолого-геофізичних та гідрометеорологічних методів досліджень); до РНП «Іноземна мова» додати теми з фаху задля поглиблення мовних компетентностей зі спеціальності 103 – Науки про Землю, привести процес реалізації вибору навчальних дисциплін у відповідність до задекларованого у звіті про самооцінювання та нормативних документах ЗВО порядку (розміщати на сайті ЗВО каталог вибіркових дисциплін відповідно до зазначених термінів, тобто до 1 грудня поточного навчального року, та робочі програми чи сила буси цих дисциплін).

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рекомендується посилити роботу із здобувачами вищої освіти за цією ОНП щодо популяризації програм академічної мобільності, що діють у ЗВО. Програму вступного випробування до аспірантури за спеціальністю 103 – Науки про Землю привести у відповідність до предметної області цієї спеціальності. Доповнити Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ЗВО описом процедури про визнання результатів навчання для здобувачів вищої освіти третього (доктор філософії) рівня.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рекомендується систематично переглядати та оновлювати ОНП метою врахування результатів новітніх наукових досягнень і сучасних практик що стосуються спеціальності 103 – Науки про Землю, регулярно здійснювати анкетування здобувачів щодо комфортності умов, якості навчання і викладання за ОНП, організаційно або/та фінансово сприяти регулярній участі аспірантів та НПП в міжнародних наукових конференціях, проектах, програмах академічної мобільності.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рекомендується під час атестації аспірантів обов'язково заслуховувати розширену наукову доповідь щодо результатів проведених дисертаційних досліджень із залученням до дискусії та обговорення провідних фахівців за відповідною тематикою.

Критерій 6. Людські ресурси

Рекомендується забезпечити систематичне залучення представників роботодавців, експертів галузі, професіоналів-практиків до аудиторних занять на даній ОНП і загалом у ЗВО, зокрема шляхом розробки уніфікованого підходу щодо організації й відповідного матеріально-фінансового супроводу такої роботи. Також рекомендується проводити регулярне анкетування (опитування) здобувачів щодо професійної кваліфікації викладачів на цій ОНП та сприяти підвищенню публікативної активності НПП та наукових керівників у виданнях, що індексуються провідними світовими наукометричними базами даних (Scopus, Web of Science).

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рекомендується організувати надання на сайті аспірантури ЗВО повної та актуальної інформації стосовно вибіркових дисциплін цієї ОНП (у т.ч. робочих програм та /або силабусів); оприлюднити інформацію щодо можливостей інклюзивної освіти у ЗВО та створити служби супроводу для осіб з різними особливими освітніми потребами; продовжити роботу з розробки нормативних документів, що регулюють процедури вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією; інформувати аспірантів про перспективи участі у програмах Еразмус+, міжнародних грантах, стажуваннях тощо; проводити регулярні інформаційні заходи, круглі столи для популяризації академічної доброчесності.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рекомендується розробити у ЗВО чітку процедуру моніторингу, перегляду та оновлення освітніх програм та здійснювати регулярний моніторинг якості освітньої діяльності, а також започаткувати онлайн-опитування щодо внутрішнього забезпечення ОНП та отримання пропозицій від зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів з оприлюдненням отриманої інформації на сайті ЗВО.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рекомендується своєчасно оновлювати на сайті аспірантури ЗВО інформацію щодо ОНП, зокрема робочих програм обов'язкових та вибіркових навчальних дисциплін; своєчасно (до 01 грудня п.р.) оприлюднювати актуальний перелік вибіркових дисциплін ОНП; уніфікувати інформаційний ресурс ЗВО для полегшення пошуку необхідної інформації стосовно ОНП.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рекомендується тематику дисертаційних досліджень здобувачів привести у відповідність спеціальності 103 - Науки про Землю та більш конкретно окреслити проблемні питання обраного напрямку; інформаційно та організаційно сприяти підвищенню публікаційної активності НПП, здобувачів та їх наукових керівників у виданнях, що індексуються у провідних світових наукометричних базах даних Scopus та Web of Science; активізувати участь здобувачів у конкурсах проектів молодих вчених, подачі грантових заявок; забезпечити інформування аспірантів щодо можливості участі у програмах академічної мобільності, що діють у ЗВО; організаційно та фінансово сприяти участі здобувачів у програмах міжнародного обміну, міжнародних наукових проектах, профільних закордонних наукових конференціях, симпозіумах, наукових фахових асоціаціях та товариствах з метою їх введення у світову наукову спільноту.

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

БЛОУС ОКСАНА ІВАНІВНА